

יבמות ו

מניין לנו שאתי עשה ודחי לא תעשה במקום כרת (שבגלל זה צריך דרשה מיוחדת "ע"ה" ללמד שלא בימבמים במקום כרת)?

ניסיון 1: ממילה

ניסיון 2: מפסח

ניסיון 3: מתמיד

ניסיון 4: משילוב בין מילה ופסח או מילה ותמיד או תמיד ופסח או שלושתם כל ניסיונות אלו נדחו כי לכולם יש צד מיוחד שמונע מהם את האפשרות ללמוד מהם לשאר מקרים ניסיון 5: מכבוד אב ואם

דתניא: **יכול יהא כבוד אב ואם דוחה שבת? ת"ל**: (ויקרא י"ט) **א"ש אנו ואכ"ו ת"ראו ואת שבתות' תשאו, כולכם חייבין בכבודי**;

הסבר הניסיון: מאי לאו דאמר ליה שחוט לי בשל לי, וטעמא דכתב רחמנא **את שבתות' תשאו, הא** לאו הכי - דחי!

דחיית הניסיון 1: לא, לאו דמחמר. ואפי' הכי לא דחי!

דחיית הדחייה: למה לומדים מציצית – היא אפשר ללמוד מכיבדו אב ואם ההפך!

כיבוד אב ואם ושבת

ציצית ושעטנז

אין עשה דחי לא תעשה בלאו גרידא

אתי עשה ודחי לא תעשה בלאו גרידא

ניסיון לדחות את הדחייה: שבת חמור ולכן אין ללמוד!

דחיית הניסיון: בברייתא מסבירים שאין עשה של שבת שונה משאר

לאוים דתניא: **יכול אמר לו אביו היטמא, או שאמר לו אל תחזיר, יכול**

ישמע לו? ת"ל: (ויקרא י"ט) **א"ש אנו ואכ"ו ת"ראו ואת שבתות'**

תשאו, כולכם חייבין בכבודי!

דחיית הניסיון 2: אלא, משום דאיכא למיפרך: מה להנך שכן הכשר מצוה!

ניסיון 6: מבנין בית המקדש; דתניא: **יכול יהא בנין בית המקדש דוחה שבת? ת"ל**: (ויקרא י"ט) **את**

שבתות' תשאו ותקש' ת"ראו, כולכם חייבין בכבודי;

הסבר הניסיון: מאי לאו בבונה וסותר, וטעמא דכתב רחמנא **את שבתות' תשאו, הא** לאו הכי - דחי!

דחיית הניסיון 1: לא, לאו דמחמר. ואפילו הכי לא דחי!

דחיית הדחייה: למה לומדים מציצית – היא אפשר ללמוד מבנין בית המקדש ההפך!

בנין בית המקדש ושבת

ציצית ושעטנז

אין עשה דחי לא תעשה בלאו גרידא

אתי עשה ודחי לא תעשה בלאו גרידא

ניסיון לדחות את הדחייה: שבת חמור ולכן אין ללמוד!

דחיית הניסיון: בברייתא מסבירים שאין עשה של שבת שונה משאר

לאוים דתניא: **יכול אמר לו אביו היטמא, או שאמר לו אל תחזיר, יכול**

ישמע לו? ת"ל: (ויקרא י"ט) **א"ש אנו ואכ"ו ת"ראו ואת שבתות'**

תשאו, כולכם חייבין בכבודי!

דחיית הניסיון 2: אלא, משום דאיכא למיפרך: מה להנך שכן הכשר מצוה!

קושי על הדחייה: הכשר מצוה, תיפוק לי מהתם! בגלל שזה בא ללמד בדיוק אותו ענין

שלמדנו כבר מכיבוד אב ואם, אפשר לדרוש משם למצוות כמו ייבום (אם אינו עניין)

דחיית הניסיון 3: אין הכי נמי (שאפשר ללמוד מכאן שאתי עשה ודחי לא תעשה) אבל באמת

הפסוק בא לצורך אחר ולא לזה! **ואת שבתות' תשאו ותקש' ת"ראו** למה לי? מיבעי ליה

לכדתניא: **יכול יתיירא אדם ממקדש? תלמוד לומר: את שבתות' תשאו ואת תקש' ת"ראו,**

נאמרה שמירה בשבת ונאמרה מורא במקדש, מה שמירה האמורה בשבת – לא משבת אתה

מתיירא אלא ממי שהזהיר על השבת, אף מורא האמורה במקדש - לא ממקדש אתה מתיירא

אלא ממי שהזהיר על המקדש. ואי זו היא מורא מקדש? לא יכנס אדם בהר הבית במקלו,

במנעלו, בפונדטו, ובאבק שעל גבי רגליו, ולא יעשנו קפנדריא, ורקיקה מק"ו; ואין לי אלא בזמן שבהמ"ק קיים, בזמן שאין בהמ"ק קיים מנין? ת"ל: (ויקרא י"ט) את שבתות' תשמורו ומקש' תראו, מה שמירה האמורה בשבת לעולם, אף מורא האמורה במקדש לעולם.

ניסיון 7: מהבערה; דתנא דבי רבי ישמעאל: (שמות ל"ה) **לא תכערו אש ככל מושבותיכם** - מה ת"ל? שאלת הגמרא על הברייתא: מה ת"ל? אי לרבי יוסי - לאו, אי לר' נתן - לחלק! דתניא: **הבערה ללאו יצתה, דברי ר' יוסי, רבי נתן אומר: לחלק!**

תשובה: ואמר רבא: תנא, **מושבות** קא קשיא ליה, **מושבות** מה ת"ל? מכדי שבת חובת הגוף היא, וחובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בח"ל, **מושבות** דכתב רחמנא בשבת למה לי?

המשך הברייתא והסבר הניסיון: משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד, **לפי שנאמר**: (דברים כ"א) שאלה: **וכי יהיה כאיש חטא משפט מות והוות, מחציה מות יומת** (שמות ל"א)

↓ ↓
בין בחול בין בשבת, בשאר מלאכות חוץ ממיתת ב"ד,

או אינו אלא אפילו מיתת ב"ד,

מחציה מות יומת (שמות ל"א)

↓ ↓
בכל מלאכות כולל ממיתת ב"ד,

וכי יהיה כאיש חטא משפט מות והוות,

↓ ↓
בחול ולא בשבת,

וה"ו אזהר זכא לחוקת משפט צבורותיכם
ככל מושבותיכם (במדבר ל"ה - הקשר של מיתות בית דין)

תשובה: ת"ל: **לא תכערו אש ככל מושבותיכם,**

מה **מושבות** האמורים להלן - בב"ד, אף **מושבות** האמורים כאן - בב"ד, ואמר רחמנא **לא תכערו**;

הסבר הניסיון: מאי לאו רבי נתן היא, דאמר: לחלק יצתה, וטעמא דכתב רחמנא **לא תכערו**, הא לאו הכי - דחי!

דחיית הניסיון: לא, רבי יוסי.

דחיית הדחייה: ותיהוי נמי ר' יוסי, אימר דאמר רבי יוסי הבערה ללאו יצתה - הבערה גרידתא, הבערה דב"ד - בישול פתילה הוא, וא"ר ששת: מה לי בישול פתילה, מה לי בישול סמנין!

דחיית הניסיון על ידי הסבר אחר לברייתא: אמר רב שימי בר אשי: האי תנא, לא משום דאתי עשה ודחי ל"ת, אלא משום דמיתתי מק"ו